

Використання інформаційних технологій в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя фізичної культури як передумова професійного розвитку в умовах інформатизації вищої освіти

Драгнев Ю.В.

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Анотація:

Наголошується на тому, що саме застосування інформаційних технологій у фаховій підготовці повинно відповідати сучасним світовим стандартам професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору. Вказується, що в даний час у зв'язку з ґрунтовними змінами у вищій фізкультурній освіті, що відбуваються в нашій країні, підіймаються питання, пов'язані з професійним самовизначенням особистості майбутнього вчителя фізичної культури; визначаються шляхи його самореалізацією в майбутній професійній діяльності.

Драгнев Ю.В. Использование информационных технологий в процессе профессиональной подготовки будущего учителя физической культуры как предпосылка профессионального развития в условиях информатизации высшего образования. Отмечается, что именно применение информационных технологий в профессиональной подготовке должно отвечать современным мировым стандартам профессионального развития будущего учителя физической культуры в условиях информационно-образовательного пространства. Указывается, что в настоящее время в связи с основательными изменениями в высшем физкультурном образовании, которые происходят в нашей стране, поднимаются вопросы, связанные с профессиональным самоопределением личности будущего учителя физической культуры; определяются пути его самореализацией в будущей профессиональной деятельности.

Dragnev Y.V. Use of information technologies in the process of professional preparation of future teacher of physical culture as pre-condition of professional development in the conditions of informatization of higher education. It is marked that exactly application of information technologies in professional preparation must answer the modern world standards of professional development of future teacher of physical culture in the conditions of informatively-educational space. Specified, that presently in connection with sound changes in higher athletic education, which take place in sew on to the country, questions, related to professional self-determination of personality of future teacher of physical culture, rise; ways are determined by his self-realization in future professional activity.

Ключові слова:

професійний розвиток, майбутні вчителі фізичної культури, інформатизації вищої освіти, фахова підготовка.

профессиональное развитие, будущие учителя физической культуры, информатизации высшего образования, профессиональная подготовка.

professional development, future teachers of physical culture, informatizations of higher education, professional preparation.

Вступ.

Проблеми, що стосуються професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури, постійно знаходяться в центрі уваги педагогів, фахівців з фізичного виховання і спорту та інших вчених. В даний час у зв'язку з ґрунтовними змінами у вищій фізкультурній освіті, що відбуваються в нашій країні, підіймаються питання, пов'язані з професійним самовизначенням особистості майбутнього вчителя фізичної культури; визначаються шляхи його самореалізацією в майбутній професійній діяльності. Ці питання придбали особливу актуальність в інформаційному суспільстві, де інформатизації освіти постає майже на першому місці.

У професійному розвитку людини природне і суспільне, біологічне і соціальне є перш за все передумовами, з яких людина сама буде своє життя в професії [8]. Це твердження, на нашу думку, повинно стосуватися й інформатизації освіти, де майбутній вчитель фізичної культури повинен сам будувати своє майбутнє професійне життя у сучасному інформаційному суспільстві.

Р. Клопов наголошує: „нині процес інформатизації освіти набуває актуальності на тлі світової тенденції інформатизації суспільства. Пріоритетність цього напрямку серед інших у суспільному житті незаперечна, оскільки в освітній сфері формуються соціальні, психологічні, загальнокультурні та професійні передумови цього процесу в суспільстві” [3, с. 73]. Ми погоджуємося з думкою вченого, що процес інформатизації освіти набуває актуальності на тлі світової тенденції

© Драгнев Ю.В., 2011

інформатизації суспільства. За рахунок цього фахова підготовка майбутнього вчителя фізичної культури повинна бути зорієнтована на світові тенденції, що відбуваються у вищій освіті. Саме застосування інформаційних технологій у фаховій підготовці допоможе відповідати сучасним світовим стандартам професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору.

Інформаційні технології є найбільш важливою складовою процесу використання інформаційних ресурсів суспільства. До сьогодні вони пройшли кілька еволюційних етапів, зміна яких визначалася головним чином розвитком науково-технічного прогресу, появою нових технічних засобів переробки інформації. У сучасному суспільстві основним технічним засобом технології переробки інформації служить комп'ютер, що істотно вплинув як на концепцію побудови й використання технологічних процесів, так і на якість результуючої інформації. Впровадження персонального комп'ютера в інформаційну сферу й застосування телекомунікаційних засобів зв'язку визначили новий етап розвитку інформаційної технології і, як наслідок, зміну її назви за рахунок приєднання одного із синонімів: „нова”, „комп'ютерна” чи „сучасна” [6]. З цього приводу дуже вдало вказує на актуальність застосування комп'ютера, як засобу технології переробки інформації В. Волков, наголошуючи на тому, що комп'ютерні технології, як частина інформаційних технологій, формують принципово відмінний стиль роботи, який виявляється більш психологічно прийнятним, комфортним, що мобілізує творчі можливості і інтелектуальний потенціал людини [1]. Такі думки

надають підстави підіймати питання про підвищення рівня комп'ютерної грамотності та інформаційної культури майбутнього вчителя фізичної культури в інформаційному суспільстві.

Слід вказати, що основи інформаційної культури закладаються не тільки при освоєнні фахівцями інформаційних технологій, які розроблені за допомогою досягнень комп'ютерної і телекомунікаційної техніки, хоча вони найближчими роками стануть основою ефективності управління навчальним і тренувальним процесами в сферах фізичного виховання, масового і елітного спорту. Застосування сучасних інформаційних технологій дозволяє раціонально змінити стиль роботи, прискорити виконання часто повторюваних дій, забезпечити швидкий доступ до різноманітної інформації тощо [4]. Ми погоджуємося з такою думкою, що основи інформаційної культури повинні закладатися не тільки при освоєнні майбутнім вчителем фізичної культури інформаційних технологій, але й активного включення у процес їх розробки, а саме розробки програмно-методичного забезпечення майбутньої професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що розгляду комп'ютерних технологій у фізичній культурі й освітньому процесі присвячено дослідження таких учених (В. Волков, Л. Заневська, Р. Клопов та ін.) [1; 5]. Професійному розвитку особистості (І. Волощук, А. Суворова та ін.) [2; 3; 9].

Стаття виконана в руслі досліджуваної в Інституті фізичного виховання і спорту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка теми „Теорія і методика застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і основ здоров'я в умовах неперервної освіти” (Державний реєстраційний номер 0110U000756).

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Мета статті полягає в тому, щоб розкрити використання інформаційних технологій в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя фізичної культури як передумова професійного розвитку в умовах інформатизації вищої освіти.

Результати дослідження.

Однією з тенденцій розвитку сучасної фізкультурної освіти є її інформатизація та комп'ютеризація. В даний час ми є свідками впровадження інформаційних технологій у галузь знань „Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини”. Розвиток фізичної культури і спорту в Україні є одним з найважливіших аспектів роботи Міністерства освіти і науки нашої держави та інших керівних органів влади. У системі фізичного виховання найважливішим елементом є вчителі фізичної культури, компетентність яких залежить від якості здобутої ними вищої фізкультурної освіти. Тому впровадження інформаційних технологій у фахову підготовку майбутнього вчителя фізичної культури набуває особливої актуальності, оскільки від їх рівня інформаційної культури залежить ідеологічний розвиток системи фізичного виховання в інформаційному суспільстві. Саме застосування інформаційних технологій у фаховій підготовці майбутнього вчителя

фізичної культури виведе українську систему фізичного виховання до Європейських стандартів вищої освіти.

Л. Заневська вказує на те, що інформаційні комп'ютерні технології дедалі ширше використовуються у фізичному вихованні, спорті та туризмі. Вивчення та творче використання відповідного досвіду, здобутків, напрацювань українських та зарубіжних вчених у підготовці кваліфікованих спеціалістів та впровадження цього досвіду у процес підготовки фахівців фізичного виховання...стає важливим завданням ВНЗ фізкультурного профілю [5]. Така думка відповідає актуальності нашого дослідження. Вчена вказує, що інформаційні комп'ютерні технології дедалі ширше використовуються у фізичному вихованні. Виходячи з цього треба звернути увагу на те, що не у всіх ВНЗ, де є факультети або Інститути фізичного виховання застосовуються інформаційні технології. Це пов'язано з тим, що бракує ще необхідного матеріально-технічного забезпечення.

Слід наголосити, що інформаційна технологія – процес, що використовує сукупність засобів і методів збору, обробки й передачі даних (первинної інформації) для одержання інформації нової якості про стан об'єкта, процесу чи явища (інформаційного продукту)... Інформаційна технологія – сукупність чітко визначених цілеспрямованих дій персоналу по переробці інформації на комп'ютері [6]. Інформаційні технології, ІТ, інформаційно-комунікаційні технології (*Information and Communication Technologies, ICT*) – сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, відображення і використання інформації в інтересах її користувачів. Інформаційна технологія — це сукупність методів, виробничих процесів та програмно-технічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, що забезпечує виконання інформаційних процесів з метою підвищення їхньої надійності та оперативності і зниження трудомісткості ходу використання інформаційного ресурсу [7]. Такі визначення дають можливість зрозуміти та усвідомити, що таке інформаційні технології, і відповідно їх використовувати у фаховій підготовці майбутнього вчителя фізичної культури, що буде позитивно впливати на їх професійний розвиток в умовах інформаційно-освітнього простору.

А. Суворова вказує, що професійний розвиток є продуктом і результатом діяльності самої людини. Найважливішою властивістю цієї теоретичної ідеї виступає можливість зрозуміти, як відбувається „створення”, „конструювання” бракуючих функціональних органів, свого роду новоутворень, які в принципі неможливо редукувати до тих або інших компонентів початкової системи. Професійний розвиток може розумітися і як негативна зміна особистості в процесі існування індивіда в професійному середовищі, засвоєння професійного досвіду, оволодіння стандартами і цінностями професійного співтовариства; як процес реалізації негативних аспектів накопиченого професійного досвіду, в якому різні типи деструктивної

поведінки виявляються, не тільки як підпорядкування зовнішнім вимогам, а швидше як вибір оптимально для керівника поведінкового рішення, як відтворення стереотипних соціальних комунікацій в процесі управлінської діяльності [9]. Ми погоджуємося з думкою вченої, що професійний розвиток може розумітися і як негативна зміна особистості в процесі існування індивіда в професійному середовищі. Виходячи з цього професійний розвиток майбутнього вчителя фізичної культури повинен відповідати позитивним змінам особистості, застосовуючи інформаційні технології у фаховій підготовці.

Але використання інформаційних технологій у процесі професійного розвитку в умовах інформатизації вищої освіти стосується й тренерів з відповідного виду спорту. Для забезпечення високої ефективності організаційної роботи тренера є багато шляхів, проте з сучасних методів найбільш ефективним є використання комп'ютерної техніки. Уміння працювати з різноманітними комп'ютерними програмами дозволять викладачу і тренеру знайомитися з новітньою інформацією через систему Інтернет. У свою чергу, Інтернет розкриває свої можливості за умови хорошого володіння іноземною мовою [4]. Саме такий підхід, де для забезпечення високої ефективності організаційної роботи тренера найбільш ефективним є використання комп'ютерної техніки, є перспективним і актуальним у сучасних умовах інформатизації освіти.

Висновки.

Розглядання проблеми використання інформаційних технологій в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя фізичної культури як передумови професійного розвитку в умовах інформатизації вищої освіти надало можливість визначити, що саме застосування інформаційних технологій у фаховій підготовці повинно відповідати сучасним світовим стандартам професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору.

У ході теоретичного аналізу було з'ясовано, що в даний час у зв'язку з ґрунтовними змінами у вищій фізкультурній освіті, необхідно підіймати питання, пов'язані з професійним самовизначенням особистості майбутнього вчителя фізичної культури; визначати шляхи його самореалізації в майбутній професійній діяльності.

У перспективі планується приділити увагу інформаційній культурі майбутнього вчителя фізичної культури у процесі професійного розвитку в умовах інформаційно-освітнього простору.

Література:

1. Волков В.Ю. Компьютерные технологии в физической культуре, оздоровительной деятельности и образовательном процессе / В.Ю. Волков. – Режим доступа: <http://www.roman.by/r-71034.html>
2. Волошук І.П. Професійний розвиток особистості в системі її ціннісних орієнтацій / І.П. Волошук. – Режим доступу: http://novyn.kpi.ua/2007-1/04_Voloschuk.pdf
3. Клопов Р.В. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту із застосуванням інформаційних технологій: теорія і практика: [монографія] / Роман Вікторович Клопов, за ред. С. О. Сисосвої – Запоріжжя: Вид-во Запорізького національного університету, 2010. – 386 с.
4. Информационная культура специалиста как фактор внедрения новых технологий в практику физической культуры и спорта. – Режим доступа: http://www.erudition.ru/referat/ref/id.50752_1.html
5. Заневська Л.Г. Застосування інформаційних технологій у рекреаційно-туристській діяльності / Л. Г. Заневська: Метод. посібник для фахівців фізичного виховання. – Л.: Львівський державний університет фізичної культури, 2006. – 150 с.
6. Інформаційні технології. – Режим доступу: http://users.unicyb.kiev.ua/~boiko/it/it_intro1.htm
7. Інформаційні технології. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/IT>
8. Психологическая стратегия профессионализации личности. – Режим доступа: http://pu8angarsk.narod.ru/psix_strateg.htm
9. Суворова А.В. Профессиональное развитие личности руководителя. – Режим доступа: http://psymanager.ru/deformaciya/pages/id_22

Надійшла до редакції 24.01.2011 р.
Драгнев Юрий Владимирович
armdiv@mail.ru